

PATVIRTINTA

Mažeikių rajono savivaldybės tarybos
2022 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. T1-52
(Mažeikių rajono savivaldybės tarybos
2024 m. rugpjūčio 29 d. sprendimo Nr. T1-
352 redakcija)

**MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
APLINKOS APSAUGOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS
SUDARYMO IR VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Mažeikių rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – Specialioji programa) sudarymo ir vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) apibrėžia Specialiosios programos finansavimo pajamas, lėšų naudojimą, priemonių plano projekto sudarymą, priemonių plano tvirtinimą bei tikslinimą, lėšų pervedimą, atskaitomybę, lėšų gavėjų atsakomybę ir kontrolę.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos (toliau – LR) aplinkos apsaugos įstatymu, LR savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymu (toliau – Įstatymas), LR želdynų įstatymu, LR biudžeto sandaros įstatymu ir kitais aplinkos apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais ir LR aplinkos ministerijos (toliau – AM) skelbiamomis Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo rekomendacijomis (toliau – Rekomendacijos).

3. Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonėms finansuoti Aprašo IV–VI skyrių nuostatos netaikomos.

4. Medžiojamųjų gyvūnų miškui ir ūkiniams gyvūnams daromos žalos prevencijos priemonių įgyvendinimą Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja Finansinės paramos teikimo medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencijos priemonėms įgyvendinti Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašas, patvirtintas Administracijos direktoriaus įsakymu, šioms lėšoms panaudoti Aprašo IV ir VI skyrių nuostatos netaikomos.

5. Savivaldybės aplinkosauginio švietimo projektų veikla Specialiosios programos lėšomis finansuojama Administracijos direktoriaus įsakymu numatyta tvarka, Aprašo IV ir VI skyrių nuostatos netaikomos.

6. Savivaldybės įgyvendinamos konkrečios priemonės pavadinimas gali skirtis nuo pavadinimo priemonės, nurodytos AM paskelbtose Rekomendacijose, tačiau Savivaldybės įgyvendinama priemonė turi atitikti Įstatymo nuostatas.

**II SKYRIUS
SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠOS**

7. Specialiosios programos lėšas sudaro:

7.1. juridinių ir fizinių asmenų mokesčiai, mokami įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už teršalų išmetimą į aplinką;

7.2. medžioklės plotų naudotojų mokesčiai, mokami įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą;

7.3. juridinių ir fizinių asmenų mokesčiai, mokami įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už valstybinius gamtos išteklius, išskyrus medžiojamųjų gyvūnų išteklius;

7.4. lėšos, gautos kaip želdinių atkuriamosios vertės kompensacija;

7.5. savanoriškos juridinių ir fizinių asmenų įmokos;

- 7.6. kitos teisėtai gautos lėšos;
- 7.7. Specialiosios programos metinis lėšų likutis metų pradžioje.
8. Specialiosios programos finansavimo pajamos planuojamos savivaldybės biudžete pagal LR valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikaciją.
9. Valstybinė mokesčių inspekcija prie LR finansų ministerijos Specialiosios programos finansavimo pajamas įskaito į savivaldybės biudžetą (toliau – Biudžetas) pagal pajamų rūšis. Pajamos kaupiamos atskiroje Biudžeto sąskaitoje ir apskaitomos pagal pajamų rūšis.
10. Specialiosios programos lėšos, nepanaudotos einamaisiais biudžetiniais metais, naudojamos kitiems metams numatytoms priemonėms finansuoti.
11. Specialiosios programos lėšas ir Specialiosios programos lėšomis finansuojamas priemonės administruoja Savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyrius (toliau – Specialiosios programos administratorius), kuris:
 - 11.1. analizuoja gautus finansavimo prašymus;
 - 11.2. teikia siūlymus dėl prašymuose nurodytų priemonių finansavimo;
 - 11.3. rengia su Specialiosios programos lėšomis susijusių sprendimų projektus ir ataskaitas;
 - 11.4. teisės aktų nustatyta tvarka saugo ir tvarko su Specialiąja programa susijusius dokumentus;
 - 11.5. konsultuoja Aprašo taikymo ir Specialiosios programos lėšų naudojimo klausimais.
12. Rengiant Specialiosios programos priemonių plano projektą Specialiosios programos lėšos pagal atskirus straipsnius paskirstomos taip:
 - 12.1. Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiajai programai (toliau – Sveikatos programa) skiriama 20 procentų Specialiosios programos lėšų dalis, kuri apskaičiuojama nuo planuojamų įplaukų einamaisiais metais, nurodytų Aprašo finansavimo šaltinių 7.1, 7.3–7.6 papunkčiuose bendros sumos bei praėjusių metų nepanaudotų, skirtų Sveikatos programai, lėšų likutis;
 - 12.2. Aplinkosaugos priemonėms (aplinkos kokybės gerinimo ir apsaugos priemonėms; atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonėms; atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja, tvarkymo priemonėms; aplinkos monitoringo, prevencinėms, aplinkos atkūrimo priemonėms; visuomenės švietimo ir mokymo aplinkosaugos klausimais priemonėms; želdynų ir želdinių apsaugos, tvarkymo, būklės stebėsenos, želdynų kūrimo, želdinių veisimo ir inventorizacijos priemonėms) skiriama 80 procentų Specialiosios programos lėšų, kuri apskaičiuojama nuo planuojamų įplaukų einamaisiais metais, nurodytų šio Aprašo finansavimo šaltinių 7.1, 7.3–7.6 papunkčiuose bendros sumos bei praėjusių metų nepanaudotų lėšų likutis;
 - 12.3. Specialiosios programos lėšos, surinktos iš mokesčių, sumokėtų už medžiojamųjų gyvūnų išteklį naudojimą (t. y. nurodytos Aprašo 7.2 papunktyje) paskirstomos priemonėms, numatytoms Finansinės paramos teikimo medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencijos priemonėms įgyvendinti Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje tvarkos apraše.

III SKYRIUS

SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ NAUDOJIMAS

13. Specialiosios programos lėšomis finansuojamos tik Įstatyme įvardintos priemonės, laikantis Rekomendacijų.
14. Tvirtinant Specialiosios programos lėšas būtina užtikrinti, kad pakankamas lėšų kiekis būtų numatytas įsipareigojimams vykdyti pagal Specialiosios programos lėšomis finansuojamas galiojančias sutartis, atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymo priemonėms ir kitoms su ekstremalių ekologinių situacijų, avarijų, įvykių padarinių likvidavimu ar pavojų aplinkai keliančių padarinių sutvarkymu susijusioms priemonėms įgyvendinti pagal poreikį. Pakankamas lėšų kiekis nustatomas įvertinant esamus įsipareigojimus, praėjusių metų faktinę

poreikio dinamiką ir žinomas aplinkybes, galinčias turėti įtakos šiame Aprašo punkte nurodytų priemonių įgyvendinimo poreikiui einamaisiais metais.

15. Programos lėšos naudojamos:

15.1. aplinkos kokybės gerinimo ir apsaugos priemonėms;

15.2. atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonėms;

15.3. atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja, tvarkymo priemonėms;

15.4. aplinkos monitoringo, prevencinėms, aplinkos atkūrimo priemonėms;

15.5. visuomenei šviesti ir mokyti aplinkosaugos klausimais;

15.6. Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiajai programai (20 procentų Programos lėšų, neįskaitant įplaukų pagal šio Aprašo 7.2 papunktį);

15.7. finansiškai remti žemės sklypų, kuriuose medžioklė nėra uždrausta, savininkus, valdytojus ir naudotojus, įgyvendinančius prevencijos priemones, kuriomis jie siekia išvengti medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos (želdinių apdorojimas repelentais, aptvėrimas tvoromis ar apsauginėmis juostomis, želdinių, gerinančių laukinių gyvūnų natūralias mitybos sąlygas, veisimas ir kitos priemonės), įsigyti kartografinę ir kitą medžiagą, reikalingą pagal Medžioklės įstatymo reikalavimus rengiamiems medžioklės plotų vienetų sudarymo ar jų ribų pakeitimo projektams parengti (įplaukos pagal Aprašo 7.2 papunktį);

15.8. viešųjų želdynų ir želdinių apsaugai, priežiūrai, tvarkymui (želdynų ir želdinių tvarkymo įrangos remontas nefinansuojamas), būklės stebėsenai, viešiesiems želdynams kurti, viešiesiems želdiniams veisti, privalomai viešųjų želdynų ir želdinių būklės ekspertizei, želdiniams ir želdynams, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą, inventorizuoti ir jų apskaitai;

15.9. savanoriškos juridinių ir fizinių asmenų įmokos naudojamos pagal mokėtojų pageidavimus;

15.10. Specialiosios programos lėšos, gaunamos kaip želdinių atkuriamosios vertės kompensacijos, skiriamos tik želdynų ir želdinių apsaugai, tvarkymui, būklės stebėsenai, želdynams kurti, želdiniams veisti ar inventorizuoti;

15.11. priemonėms pagal LR aplinkos ministerijos parengtas Rekomendacijas ir kitoms priemonėms, kurios atitinka Įstatymo ir kitų teisės aktų, kuriais yra nustatytos savivaldybių funkcijos aplinkosaugos srityje, ir kurias galima priskirti šiose rekomendacijose nurodytoms priemonių grupėms.

IV SKYRIUS

PRAŠYMŲ TEIKIMAS, VERTINIMAS IR PAREIŠKĖJŲ ATSAKOMYBĖ

16. Prašymai, siekiant užsitikrinti priemonių finansavimą ateinančių metų Specialiosios programos lėšomis, teikiami Savivaldybės administracijai iki einamųjų metų lapkričio 1 d.

17. Prašymus (Aprašo 1 priedas) finansuoti Specialiosios programos lėšomis gali teikti:

17.1. Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių ir seniūnijų vadovai ar jiems atstovaujantys asmenys, skyriams nepriklausantys specialistai dėl su jų vykdomomis funkcijomis susijusių priemonių finansavimo Specialiosios programos lėšomis;

17.2. Savivaldybės biudžetinių įstaigų, Savivaldybės valdomų viešųjų įstaigų ir Savivaldybės valdomų bendrovių vadovai ar jų įgalioti asmenys dėl su jų vykdomomis funkcijomis susijusių priemonių finansavimo Specialiosios programos lėšomis;

17.3. kiti juridiniai ir fiziniai asmenys ar asmenų grupės dėl jų ketinamų įgyvendinti priemonių finansavimą Specialiosios programos lėšomis.

18. Specialiosios programos administratorius turi teisę prašyti patikslinti finansavimo prašyme nurodytus duomenis, pateikti papildomus dokumentus ir paaiškinimus, siūlyti finansavimo prašymą pateikusiam subjektui priemonės aprašymą papildyti nuostatomis, susijusiomis su priemonės įgyvendinimo nuoseklumu, tęstinumu, viešinimu ir kontrole.

19. Prašymai vertinami:

19.1. nustatant, ar prašomos finansuoti priemonės atitinka bendrąsias Specialiosios programos finansavimo sąlygas, t. y. Įstatymo 4 straipsnio ir Rekomendacijų nustatytus lėšų panaudojimo principus (ar įgyvendinta priemonė kompensuos aplinkai daromą žalą, ar bus pašalintas teršimo židinis, ar išvengiama neigiamas poveikis aplinkai ir t. t.);

19.2. atsižvelgiant į Savivaldybės strateginiame veiklos plane numatytus prioritetus, Savivaldybės tarybos patvirtintas priemones (projektus), seniūnijų pateiktą poreikį (prašymus) ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius aplinkos apsaugą.

20. Specialiosios programos administratorius ne vėliau kaip iki einamųjų metų gruodžio 1 d. Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudarytai komisijai (toliau – Komisija) teikia ateinančių metų Specialiosios programos priemonių plano projektą ir informaciją apie visus gautus finansavimo prašymus, nuroydamas Specialiosios programos administratoriaus siūlymą dėl kiekvieno gauto finansavimo prašymo:

20.1. įrašyti į Specialiosios programos priemonių planą ir finansuoti ateinančių metų Specialiosios programos lėšomis;

20.2. neįrašyti į Specialiosios programos priemonių planą, bet finansuoti ateinančių metų Specialiosios programos lėšomis, jei Specialiojoje programoje liks nepanaudotų ar bus gauta papildomų lėšų;

20.3. atmesti finansavimo prašymą, nurodant atmetimo priežastis.

21. Specialiosios programos administratorius Aprašo 20 punkte nurodytą Specialiosios programos priemonių plano projektą ir siūlymus dėl priemonių finansavimo rengia vadovaudamasis lygiateisiškumo principu ir šiais, prioriteto tvarka išdėstytais, kriterijais:

21.1. lėšų skyrimo teisėtumas (vadovaudamasis 19.1 papunkčiu);

21.2. tikslinio finansavimo privalomumas (tęstinių programų įgyvendinimas, sutartinių įsipareigojimų vykdymas ir pan.);

21.3. numatomų tikslų ir rezultatų aktualumas (vadovaudamasis 19.2 papunkčiu);

21.4. finansavimui prašomų lėšų detalizavimas, poreikio pagrįstumas ir atitiktis rinkoje esamoms atitinkamų darbų, paslaugų ar prekių kainoms;

21.5. prašymo finansuoti pateikimo pirmumas.

22. Komisija turi teisę mažinti prašymuose prašomą finansuoti sumą proporcingai planuojamoms Specialiosios programos pajamoms, išskyrus priemones, kurios įgyvendinamos vadovaujantis 21.2 papunkčio kriterijumi.

23. Komisija priima sprendimus dėl pritarimo Specialiosios programos administratoriaus siūlymams ir galutinio Specialiosios programos priemonių plano projekto.

24. Specialiosios programos priemonių planą pagal pajamų šaltinius ir finansuojamas priemones tvirtina Savivaldybės taryba.

25. Einamaisiais metais Specialiosios programos priemonių planas gali būti tikslinamas pagal poreikį. Patikslinimai derinami su Komisija ir tvirtinami Savivaldybės tarybos.

26. Viršplaninės Specialiosios programos pajamos skirstomos Savivaldybės tarybos sprendimu.

27. Specialiosios programos finansavimas mažinamas faktiškai negautomis (palyginti su planu) pajamomis.

28. Aprašo 17.1 papunktyje finansavimą gaunantys asmenys (už priemonės įgyvendinimą atsakingi asmenys), Savivaldybės tarybai patvirtinus Specialiosios programos priemonių planą, nedelsdami inicijuoja viešųjų pirkimų procedūras pagal LR viešųjų pirkimų įstatymą ir Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais patvirtintas viešųjų pirkimų organizavimo tvarkas šioms priemonėms įgyvendinti.

29. Finansavimą Specialiosios programos lėšomis gaunantys asmenys, išskyrus Aprašo 17.1 papunktyje nurodytus asmenis, dėl Specialiojoje programoje numatytos priemonės finansavimo su Savivaldybės administracija turi pasirašyti priemonės finansavimo sutartį pagal Administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintą formą.

30. Savivaldybės administracijos Buhalterinės apskaitos skyrius, vadovaudamasis Savivaldybės tarybos patvirtintomis Specialiosios programos priemonėmis, perveda Specialiosios

programos lėšas, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu skirtas konkrečioms lėšų gavėjams.

31. Visi finansavimą gaunantys asmenys Specialiosios programos administratoriui finansavimo sutartyje ar Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakyme numatytais terminais teikia Specialiosios programos priemonės įvykdymo ataskaitas (Aprašo 2 priedas), kurios pagal įgyvendinamos priemonės apimtį ir pobūdį yra tarpinės arba galutinės, ir veiklos sąnaudas ir mokėjimus pagrindžiančius apskaitos dokumentus.

32. Specialiosios programos administratorius turi teisę prašyti patikslinti ataskaitose nurodytus duomenis, pateikti papildomus dokumentus ar paaiškinimus, susijusius su Specialiosios programos priemonės įgyvendinimu.

V SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

33. Savivaldybės administracija atsako už:

33.1. į jos sąskaitą pervestų Specialiosios programos lėšų teisingą paskirstymą atsižvelgdama į faktiškai gautų Specialiosios programos finansavimo pajamų rūšis ir Savivaldybės tarybos patvirtintas Specialiosios programos priemones;

33.2. Specialiosios programos priemonių finansavimą pagal Finansų ministro patvirtintą klasifikaciją bei jos vykdymą, neviršydama patvirtintų asignavimų sumų, pagal kiekvieną funkcinę ir ekonominę klasifikacijos kodą;

33.3. patvirtintų asignavimų Specialiajai programai vykdyti efektyvų ir rezultatyvų naudojimą;

33.4. Specialiosios programos priemonių įvykdymo ataskaitos teisingumą.

34. Specialiosios programos lėšų, skirtų Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu, gavėjai:

34.1. atsako už jiems paskirtų lėšų panaudojimą, lėšų panaudojimą pagal paskirtį ir Savivaldybės administracijai teikiamų ataskaitų apie lėšų panaudojimą teisingumą;

34.2. nepanaudotas arba ne pagal paskirtį panaudotas Specialiosios programos lėšas ne vėliau kaip iki einamųjų metų gruodžio 30 d. dienos grąžina į Savivaldybės administracijos sąskaitą;

34.3. panaudoję lėšas ne pagal paskirtį ar nurodytais terminais neteikiantys ataskaitų, praranda teisę kitiems metams į Specialiojoje programoje numatytą finansavimą.

35. Specialiosios programos lėšų gavėjai, dėl nenumatytų aplinkybių negalėdami įgyvendinti priemonės, nedelsdami raštu informuoja Specialiosios programos administratorių. Neinformavus ir neįgyvendinus priemonės, prarandama teisė kitiems metams į Specialiojoje programoje numatytą finansavimą.

36. Specialiosios programos lėšų panaudojimo kontrolė vykdoma teisės aktų nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

37. Informacija apie prašymų pateikimo terminus, tvarką, Specialiosios programos priemonių planus ir priemonių vykdymo ataskaitas skelbiama Savivaldybės interneto tinklalapyje www.mazeikiai.lt.

38. Specialiosios programos priemonių vykdymo ataskaitą (toliau – ataskaita) apie Specialiosios programos priemonių vykdymą pagal Aplinkos ministro patvirtintą formą rengia Specialiosios programos administratorius ir teikia tvirtinti Savivaldybės tarybai. Patvirtinta ataskaita pateikiama Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos aplinkos ministro nustatytu terminu.

39. Ginčai, kylantys dėl Aprašo pažeidimų, sprendžiami LR įstatymų nustatyta tvarka.

40. Pasikeitus Aprašo 2 punkte nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos, o Aprašo pakeitimai teikiami svarstyti artimiausiame Savivaldybės tarybos posėdyje.
